

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁVARA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy lvi nyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— nyolczad oldal . 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az Országos Magyar Katholikus Iskolaegyesület a tevékenység terén.

Kiváló katolikus kulturpolitikusok hívó szótára és kiáltó közszükségletre megalakult a Katholikus Iskolaegyesület. Nemesak egyházunk leánya a hitvallásos katolikus iskola, hanem a magyar nemzeti érzés védőbástyája is. Azért láttuk ezek pusztulását sajtó szívvel, a legtöbb esetben kellő anyagi erő híján. Sokszor egy-kétszáz korona megmenthet a katolikus kultúra javára: egy-egy mentsvárat. Mi különösen fontos ma nemzeti szempontból is, midőn fekevesztett módon izgatják hazátlan esahosok a jó magyar népet a nemzetköziségre, az istentelenségre. Az Iskolaegyesület a népmentés minden módozatára kiterjeszti figyelmét, de első sorban a katolikus iskola védelmét tüzte ki célul. Nem vágyik efemer dicsőségre milliók gyűjtése által, hanem leszámol a jelen szükségletével és bár szerény körülmények között, de megjelenik az élet küzdőporondján és rövid főnnállása után máris kinyújtja segítő kezét az ürömi katolikus népiskola felé. Egyben a buzgó hitvallásos tanítók felé is nyújtja az elismerés palmáját a fővisekkel teleszórt rögös útra. Most már a főtisztelendő lelkész urak jóindulatán és kartársaink buzgalmán mulik, haladhat-e tovább fokozatos erővel az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület a tevékenység terén a megkezdett uton. Istenben vetett rendíthetetlen bizalommal. Hisszük, hogy igen!

Az Iskolaegyesületünk ügyvezető igazgatósága legutóbb tartott ülést a Szent-István-Társulat üléstermében dr. Giesswein Sándor apát-kanonok, orszgy. képviselő elnökletével, melyen jelen voltak: dr. Dudek János, dr. Mihályfi Akos egyetemi tanárok, lovag Ember Károly ügyvezető igazgató, Gerely József titkár, Grossmann Antal ellenőr és Urbányi József jegyző.

Elnök üdvözli az ügyvezető igazgatóságot, mely részvétellel jelenti, hogy egyesületünk ön-

zeten buzgalmú pénztárosa, Panajott Miksa tragikus módon meghalt. A keresztény megújodásnak lelkes előharcosa volt s az Iskolaegyesület lelkes tisztviselője, miért jegyzőkönyvben örökíti meg fájdalmát az ügyvezető igazgatóság a súlyos veszteség felett.

Ember Károly lovag, ügyvivő igazgató terjeszti elő ezután jelentését. Ajánlatára pénztárosnak egyhangulag Gäbler Lajos Pal penzügyi tanácsos választott meg. A biztosítás ügyéről jelenti, hogy az a biztos haladás útján van. S ha a főtisztelendő lelkész és a tanítószág az ügyet magáévé teszi az egész vonalon, akkor iskoláinkat rövid idő alatt fölvirágoztathatjuk. A Gazdákkal kötött szerződés révén nemesak iskoláinkat lehet fölvirágoztatni, hanem a biztosító fél is tetemes előnyökhöz juthat, ha az Iskolaegyesület révén biztosít. *Aki a Katholikus Iskolaegyesület közvetítésével köti meg a biztosítást, nemesak egyházának, a magyar keresztény kulturának tesz szolgálatot, hanem önmagának is hasznot hajt.* Ezután áttért az igazgatóság a segélykérvények megbírlására, azon elvi határozat előrebocsájtásával, hogy az Iskolaegyesület azon katolikus iskolák kérelmét veszi első sorban tekintetbe, amelyek leginkább segítik céljaik megvalósításában. Ahol semmi érdeklődést nem tanúsítanak, ott nem várhatnak segítséget sem. Az ügyvezető igazgatóság az ürömi róm. kath. népiskola számára 300 korona segélyt szavazott meg, az alsóferemelyi róm. kath. iskola részére 72 korona értékű tankönyvet bocsátott rendelkezésre. *200 koronát oly tanító jutalmazására tűzött ki az igazgatóság, ki a katolikus ifjúsági egyesületek szervezésében kitüntette magát és 200 koronát olyannak, ki a magyarosítás terén szerzett érdemeket.* Gerely József indítványozza, hogy olyan tanítókat jutalmazzanak, kik szociális téren fejtettek ki buzgó tevékenységet. Az igazgatóság jövőre fontolóra veszi az indítványt.

Az ügyvezető igazgatóság ezután elhatározza, hogy az Iskolaegyesület szervezésére, vezetésére

országos akció megindítása alkalmából «Útmu-
tató»-t ad ki, melynek szerkesztésére lovag Em-
ber Károly ügyvezető igazgatót kéri föl.

Az elnök lelkesíti a tagokat kitarító munkára,
hogy a katolikus iskolaügyet az Iskolaegye-
sület vigye régi virágzására s az ülést berekeszti.

Urbányi József.

Történelmi érzék.

«Édes anyám, meséljen szépet!» — ily sza-
vakkal szokott a kis gyermek anyjához fordulni,
még szeme ragyogásával is esedezve, hogy hát
mondana el neki szép mesét, szép történetet.
S midőn aztán a jó édes anya keblére öleli
szíve magzatát és elkezdí meséjét, a kicsike
alig moccanva figyel, hallgat, nézi-lesi anyjának
ujkát-szemét... míglen e lelki boldogságban
végre lecsukódnak ártatlan szemei és — alussza
a boldogok álmát. Ó, a gyermekek szeretik,
nagyon szeretik a mesét, meg a történetet.

... Együtt vannak a család tagjai. Egész héten
át kijutott a sok dologból-munkából; ma vasár-
nap van, az Úrnak napja. Elmúlt a szentmise
és a prédikáció, otthon van már apraja-nagyja.
Tiszta, fehér abrosszal terítve az asztal, az apjok
is arrafelé tart, az apróságok meg már el is
foglalták rendes helyöket. — «Megpuhult a
leves», most viszi be az anyjok. Vidámság ül
az arcokon, majd evés-közben ki ezt, ki azt a
«történetet» mondja el, közben-közben kérde-
getve apát, anyát arról, ami a mult napokban
itt-ott, a faluban vagy a városban előadta magát.
A jó szülők persze regélnek, mesélnek tanulsá-
gos dolgokról és a világerő sem adnának rossz
példát arra, hogyan «kell» más egyéneket és
más családokat rágalmazni, becsületben sérteni.
Ókos szülők okosan nevelik és oktatják gyer-
mekeiket...

Haza jött szülőfalujába Istók gyerek, most
már szép szál legény, aki három esztendőt
kiszolgált katonáéknál. Azóta a fiatalabb testvérek
két-három arasznyival is megnyúltak, eszesebbek,
okosabbak és — kíváncsiabbak lettek. Még
jószerint ki se pihente magát a katona, már
hajtják, nyaggatják-faggatják, hogy beszéljen
nekik sokat a katona életből, a más vidékekről,
idegen népekről stb. Szent áhitattal hallgatják,
mikor Istók beleundorodik a beszédbe és egész
lelkedéssel regél a katonai virtusságról és sok
mindenfeléről, ami katonáéknál megtörtént, még
ha úgy közben egyet-egyet lódint is.

Lám, az egyszerű emberek is szeretnek arról
munkaközben, társaságban és egyéb alkalmak-
kor beszélni-beszélgetni, hogy hát annyi vagy annyi
esztendeje annak, hogy az új iskolát, a templomot,
a bíró vagy más valaki házat építették; mikor
pusztított a tűzveszedelem vagy az árvíz; melyik
évben volt májusi fagy; nagy jégeső; jó vagy
silány termés; sok bor; szokatlan nagy száraz-
ság; melyik évben alakult a községben szövet-

kezet, egyesület, kör, egyesület; létesült jótékonyági
alap, részvénytársaság, gyár, aszfalt, villamos
világítás; hány év óta hirdeti Isten igéjét a
jelenlegi plébános; oktatja-neveli az ifjúságot a
mostani tanító; kik azok a jelesebb férfiak, nők,
akik közhasznú tevékenységekkel, jótékonyáguk-
kal a községben érdemet szereztek, vagy szép
emléket hagytak maguknak hátra, akikről ke-
gyelettel, hálás érzelemmel emlékeznek meg az
utódok...

Az ifjúság pláne rajong a történetért. Szíve-
sen olvassa a regényeket, az elbeszéléseket, a
hazai történetet. — és a tanító vagy nevelő,
aki lélekismeretesen teljesíti kötelességét az
iskolában, vagy talán azon kívül is, örömmel
tapasztalhatja, hogy a *történet* az a tanítás-tárgy,
amely a növendékek és a felnőttek figyelmét
leginkább lebilincseli.

Az embernek azt a lelkitulajdonságát, hogy
a mult és a jelen iránt érdeklődik, nevezik elég
találóan *történelmi érzéknek*. Ezt az érzéket pedig
ápolni és fejleszteni kell, mert azt fejleszteni
kötelességünk, első sorban nekünk oktatóknak,
és pedig, hogy úgy mondjam, minden kínálkozó,
kedvező alkalommal s minden kézzelfogható
módon.

Van története a világnak, van minden népnek
és nemzetnek, minden birodalomnak, ország- és
tartománynak; városnak, falunak; családnak
és egyéneknek; művészeteknek és tudományoknak;
intézeteknek, egyesületeknek és egyesületeknek szó-
val — mindennek. Vannak történelmi emlékeink
és egyéb tárgyaink, melyek őseinktől maradtak
ránk. Vannak múzeumaink, kulturpalotáink, szob-
raink, régi váraink, templomaink, — és nekünk,
akikben van történelmi érzék, a multak iránt
kegyelettel kell viseltetnünk.

Csodálatos, pedig úgy van, hogy minden
éplekü emberben megvan ez a sajátos érzék
és Berzeviczy Albert, a tudományos akadémia
elnöki székéből a közgyűlés színe előtt mégis
arról panaszkodott, hogy *nálunk kevés az igaz
történelmi érzék*. És igaza van neki, mert mind-
untalan tapasztalhatjuk, hogy sok művelt honfi-
társunk is figyelmen kívül hagyja a hozzájuk
legközelebb eső történelmi és természeti neveze-
tességeket.

Barabás György.

(Folytatjuk).

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A kath. népiskolai tankönyvek külső kiállítása.
Vasary Kolos bíbornok-hercegprímás Ó Főmagassága
leiratot intézett az Orsz. Kath. Tanügy Tanács tankönyv-
vizsgáló Bizottságához, melyben a nagymélt. püspöki kar
határozatából utasítja a tankönyvvizsgáló bizottságot,
hogy a tankönyvek engedélyezésékor feltétlenül figyelem-
mel legyen azon kívánalmakra, amelyeket a tankönyvek
külső kiállítására vonatkozólag az idevő miniszteri
rendelet megkövetel. A bíráló bizottság igen tisztelt tag-
jainak szíves figyelmét a magas rendelkezésre ezuton
hívja fel a Tanács elnöksége. Az idevonatkozó minisz-
teri rendelet a következő: «A tankönyvek és tanszerek

kiállításában számos oly jelenség mutatkozván, amelyek az iskola egészségügyi követelményeivel ellenkeznek, az Orsz. Közegészségügyi Egyesület és az Orsz. Közoktatási Tanács meghallgatása után a tankönyvek megfelelőbb kiállítása érdekében a következő irányelveket találtam megállapítandónak: Legelső követelmény a jó minőségű papír használata. Igaz ugyan, hogy az újabb tankönyvekben találhatunk már erősebb minőségű, jobb gyártmányú papírt, de az is igaz, hogy sok oly régebbi tankönyv van még forgalomban, amelynek nemcsak hogy átlátszó a papírja, hanem annyira rossz a gyártmány, hogy még kíméletesebb használat mellett sem elég a tanulónak egy tanéven át egy könyv. Számos panasz volt már hallható amiatt, hogy néhány hónapi használat után a tankönyv papírosa széthullott, szétfoszott. Nem követelhető ugyan, hogy a tankönyvek tartós tiszta rongy papírosra nyomassanak, mert ez az ügyis költséges iskoláztatást még jobban megdrágítaná, de azt kívánom, hogy az engedélyezésre számottartó könyvek ne fa- és szalma-(cellulose-gyártású) papírosra legyenek nyomtatva. A papiros színét illetőleg megjegyezhetem, hogy az Orsz. Közegészségügyi Egyesület szakvéleménye szerint legalkalmasabb az olyan papír, amelynek színe nem teljesen fehér, hanem csekély mértékben valamely színbe hajló, azonban nem zöldes, sárgás vagy vöröses, hanem inkább kékes szürke. Ugyanazon szakvélemény értelmében a fénylő simított papír a szemre kellemetlen hatással van, másfelől azonban megfontolandó, hogy simított papírra illusztrációkat nyomtatni majdnem lehetetlen. A szemléltetés pedig ma már oly fontos didaktikai követelmény a tanításban, hogy a tankönyvek nagy részében a képeket nem lehet mellőzni. Emiatt ugyan meg kell tűrni a simított papír használatát, azonban miután a simításnak is vannak fokozatai, olyant kell használni, amelynek legkevésbé csillogó fénye van. Igen fontos a szem egészségügyi követelményei tekintetéből a könyvek nyomása. E tekintetben általános elvül kimondom, hogy az elemi népiskolai tankönyvek megfelelő sortávolsággal (durchschuss) ciceró betűkkel nyomandók, a magasabb iskolák tankönyvei pedig a garmond betűkkel, helyenként bourgeois-val, de a petit-betűknek lehető mellőzésével és semmiesetre sem petittel kompressz szedésben. Minden tankönyvtől, amely kompressz szedésben petit betűkkel jelenik meg, az engedélyezést meg fogom tagadni. Hátrányos a szemre a halvány nyomdafesték és kopott betűk használata. E tekintetben is megkívánom a tankönyveknek jól kivehető betűkkel és sötét-fekete festékkel való nyomását. Sok kifogás merült fel a térképek és atlaszok kartografiai kiállítása, halvány és apró betűs nyomása miatt. Ezekre is megkívánom a tiszta és könnyen olvasható nyomást. A tankönyvek árát illetőleg elvárom, hogy a középiskolai tankönyvek ára nyomtatott ivenként 16 fillér, az illusztrált műveké 20 fillérnél nem lesz magasabbra téve; a népiskolai tankönyvek ára pedig ennél is kevesebb lesz és alacsonyságra nézve legalább meg fogja közelíteni az állam által kiadott tankönyvek árát, melyek kiállítás tekintetében a fentebbi követelményeknek szintén meg fognak felelni. Végül, hátrány, hogy a tanuló a jó rendhez és izléshez szokják, óhajtandó, hogy minden tankönyv csak bekötve jöjjön forgalomba. Erről tekintetességedet tudomás és az egyesület tagjaival való közlés végett oly felhívással értesítem, hogy oda hatni sziveskedjék, miszerint a fentebbiek a magánkiadók által kiadott tankönyveknél lehetőleg figyelembe véssenek. Tisztelettel értesíti az elnökség a tankönyvkiadókat is, hogy a fenti rendelkezések annál is inkább megfellelni törekedjenek, mert ezentúl a közölt rendelkezésnek meg nem felelő tankönyvek engedélyezést kath. iskolákra nem nyerhetnek. *Elnökség.*

EGYESÜLETI ÉLET.

Irodalmi pályázat. A pécegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület választmánya a következő tetteket tüzi ki:

1. Gróf Zichy Gyula megyés püspök dija. 100 kor. «Pécegyházmegye Földrajza» az elemi iskolák III. oszt. számára. 2. Wajdits Gyula, egyházmegyei főtanfelügyelő dija 50 kor. *Mely házi iparművészeti ágak lennének meghonosíthatók tanítóegyletünk területén a nép körében a tanítók által?* (Részletezendő, hogy mely községekben, mely ágakra kinálkoznak alkalmas körülmények, mely eljárás vezetne célra a nép jövedelemhezó foglalkoztatására és izlésének nemesítésére? És végre, mit kellene az e célra törekvő tanítónak elsajátítania?) 3. Főt. Balogh József esperes-plébanos, a baranyavármegyei tejszövettség einöke (Laskafalu) 50 kor. dija: *A tejszövetkezetek anyagi és erkölcsi haszna.* 4. A nagyságos és főt. székeskáptalan 25 kor. dija: *Mit tehet a kántortanító az egyházi ének- és zenének a Szentatya Motu proprio című rendelete értelmében?* Az 1., 2. és 4. dolgozatok különdési határideje 1909. év ápr. 1. a 3. számú 1909. január hó 1. Az egyesület tagjait tisztelettel értesíti a titkár, hogy alapszabályaink jóváhagyattak s már nyomtatás alatt vannak. *Elnökség.*

A Bácsiszavidéki Róm. Kath. Tanítóegyesület f. évi október hó 28-án tartotta évi rendes és egyúttal tisztújító közgyűlését Bácsmartonoson. A közgyűlés a t. Iskolarének intézetében tartatott meg, mely ezen alkalomra ünnepélyes jelleget öltött. A közgyűlést d. e. 1/210 órakor Veni Sancte és szentmise előzte meg, melyet Márton Mátyás prépost, esperes, magyarkanizsai plébanos mondott. Misé után az együletnek egyházi és világi tagjai a vendégekkel együtt mintegy kilencvenen a gyűlésterembe vonultak, hol Márton Mátyás elnök örömeinek adott kifejezést, hogy ily szép számmal gyűltek egybe a tagok. Azután megragadta az alkalmat, hogy Öszentsége 50 éves papi jubileuma alkalmából fennhangoztassa a magyarok hűségét és Öszentsége iránti hódoló tiszteletét, szeretetét: kívánja, hogy a jóságos Isten Öszentségét minden testi és lelki javakban igen soká éltesse. Azután rámutatva a napirenden lévő két tárgy nagy fontosságára, a közgyűlést megnyitotta. *Novoszel* János zentai tanító mint a Bácsbodrogmegyei Általános Tanítóegyesület kiküldötte üdvözölte a közgyűlést. Ezután felolvastatott és hitelesített a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyve. *Fárbás* József olvasta fel az orsz. tanítói nyugdíjtörvény revíziójáról készített dolgozatát. Alapjában elfogadja és elfogadásra ajánlja a Kath. Tanítók Orsz. Bizottsága által már pontokba foglalt követeléseket. Ezek közül különösen kiemel 5 pontot. 1. A tanító mint a többi köztisztviselő ne 40, hanem 30 évi működése után mehesse nyugdíjba. 2. A nyugdíj 40%-át ne 10 hanem 5 évi szolgálat után kaphja a tanító és özvegy évi 20% emelkedéssel. 3. Számítottassék be a nyugdíjba az ismétlő-, ipar- és kereskedő tanoncskola, a kézimunka, az ének, rajztanításért valamint a kántorságért és igazgatói teendőikért kapott tiszteletdíj is. 4. A fizetés emelkedés esetén a többletnek ne 50%-a, hanem csak 10%-a legyen a hozzájárulási összeg. 5. Legyen beszólása a tanítóknak is a nyugdíj intézmény kormányzásába. *Losonczy* Antal ajánlja megalakítani a tanítóegylet kebelében az énekkart és ennek alapját a most bemutatandó s a közgyűlés által elfogadandó alapszabályokban lefektetni. Az indítvány elfogadott. Ez után felolvasta az alapszabály-tervezetet, mely egyetlen csekély módosítással elfogadott és az érseki hatósághoz és a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez jóváhagyás céljából folterjesztendő. Ifj. *Arpási* János adai tanító indítványára kimondja a közgyűlés, hogy a «Magyar Gazdaszövetség»-től a jövő évi közgyűlésre kiküldöttet kér, ki a gazdakörök szervezéséről előadást tart. Ugyanez az 6 indítványára kimondja a közgyűlés, hogy az analfabétákat ingyen tanítja meg az írás-olvasásra, hogy ezzel a magyar nemzeti eszmét szolgálja. *Kovács* Ferenc óbecsei tanító indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy ha a küszöbön lévő választói tervezetből az tűnnék ki, hogy a tanítók nem a legtöbb szavazattal bírók közé vannak sorozva, úgy az elnökség már ezen gyűlésből kifolyólag megbizatik, hogy feliratot intézzen a képviselőházhoz és a tanítóegylet területén megválasztott orsz. képviselőkhöz. oly érte-

lemben, hogy a tanítónak a közművelődés és hazafias működésük elismerésül a legtöbb szavazattal bírók közé sorozása mellett foglaljanak állást. Következett a tisztújítás. Elnök megköszönve a 12 éven át feléje irányuló bizalmat tisztársai és a választmány nevében isleköszönti. Mire taps és éljenzés közepette elnöké ismét *Márton* Mátyas prépost, esperes-plébános választatott meg, kinek ajánlatára másodelnökké *Szűcs* János, alelnökké *Berecz* Lajos, jegyzőkké *Losonczy* Antal, id. *Rajcsy* János és *Seyfried* József, pénztárnokká *Ostrogomiez* Ferenc, ellenőrré *Komendy* János, karnaggyá *Losonczy* Antal és *Piller* György, könyvtárossá *Laczkovics* Antal választatott meg. Elnök végül szívélyes szókkal megköszönve a tagok osztatlan figyelmét, az épületes közgyűlést, melyre soká fogunk örömmel visszagondolni, Jézus nevében bezárta.

A parkány esperes-kerületi rom. kath. tanítók egyesülete 1908. évi október hó 25-én d. e. 9 órákor Parkányban a rom. kath. népiskola egyik tantermében tartotta meg őszi rendes közgyűlését. A közgyűlést szentmise előzte meg. *Zlatnyánsky* Ernő ker. esperes, egyházi elnök mindenekelőtt üdvözlő *Schultz* Vilmos kir. tanfőnököt, ki tanujelét adva a tanítók egyesületi munkájára való érdeklődésének, a közgyűlésen szíves örömmel volt jelen; továbbá üdvözlőlvén a megjelent tagokat, megnyitó beszédében tekintettel Ó Szentegere X. Pius pápa 50 éves jubileumára, mint aktuális dolgot felmenti X. Pius pápa két körlevelét: a modern irány ellen s a «Ne temere»-t, s ezzel kapcsolatban a pápák jötekony befolyását Magyarországra lelkes szavakban esetei. Az elnök tetszéssel fogadott beszéd után a jelenlevők elénekelték a pápai himnust, melynek végzetével *Kuesera* Gyula kéméndi főtanító vil. elnök átvette az ülés vezetését. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása, helyesítése után *Szegő* József bényi tanító ez év elején elhunyt *Zsakovits* Ferenc bényi volt kántortanító felett tartott megható emlékbeszéde következett, a melyért a közgyűlés *Szegőnek* köszönetet mondott, s az emlékbeszéd megörökítés végett a múlt közgyűlési határozat értelmében jegyzőkönyvébe esatoltatt. «Mit tehet a tanító a nép jólétének emelésére a népiskolában» című pályafeltele a kitűzött 10 koronás arany jutalmat a beerkezett s igazán szépen kidolgozott pályamunka felolvasása után *Osváld* Lajos kéméndi tanító nyerte el, kit a közgyűlés lelkesen megéljenzett. *Ujlaki* Ernő bényi főtanító pénztárnoki jelentése után a tisztújítás következett, mi az általános óhajnak megfelelőleg tükös választás útján ejtetett meg. Az új tisztikar a következőképen alakult. Elnök *Kuesera* Gyula kéméndi, alelnök: *Kanossay* Gyula muzslai, jegyző: *Bellus* István bíbádi, pénztáros: *Ujlaki* Ernő bényi főtanítók, aljegyző: *Eross* Imre szőgyéni-, s könyvtáros: *Bitter* Béla parkányi tanítók. *Kanossay* József muzslai főtanító indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a nyugdíjtörvény módosítása ügyében megkeresi az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsot, hol kéri a nyugdíjtörvény mielőbbi revízióját és különösen az 50%-os járulék egészben vagy részben leendő törlesztését. Végre határozatilag kimondta a közgyűlés a vándorgyűlések tartását, mire a jövő évi közgyűlés helyéül Bény jelöltetvén meg, elnök az ülést berekeszti. *Bellus* István egyleti jegyző.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalossággal és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Pásztorjátékok. Szent karácsony ünnepének közelétevel felélednek lelkünkben a gyermekkor kedves

karácsonyi emlékei. Dolgaink, bajaink közben rá-rá emlékeztünk a jó gyermekeket megtalmozó Jézuska várására, a kedves betlehemesdire, s meg-megesendül fillünkben a rég nem hallott «Csordapásztorok...» Haladhat a civilizáció, találhatnak ki új meg új gépeket, gyilkolhatják egymást felheccelt népek s lázadozhat az Istent hazát elvető szociáldemokrácia, karácsony varázsa mindig erőt fog venni minden háborgó indulaton s december hónapjának, az advent négy hetének a kis Jézus várása marad az uralkodó eszméje. Irodalom, művészet mind ehhez kapcsolódnak, a népielek ebből merit lelkesedést és megnyugvást s ez irányban keresi még mulatságát, szórakozását is. Visszatér a színjáték ez ősi forrásához s a pásztorok hódolatának egyszerű bemutatásában csak úgy gyönyörködik, amint gyönyörködött abban a XII. vagy XIII. század egyszerű magyarja. Kivánatos és ajánlatos az ilyen szokásoknak minél épebb megőrzése, mert velük népünk gondolkodásának legnemesebb elemeit conserváljuk. A Szent-István-Társulat kiadásában egész csomó pásztorjáték jelent már meg, válogathat belőlük a karácsonyi előadások rendezője. Egyik szebb, mint a másik s mindegyik egy cölt szolgál: a keresztény tradíciók fenntartásában rejő nemzetnevelő tendenciát. — Az eddig megjelent pásztorjátékok a következők: *Bartha* István: **Betlehem.** (Népiratka 179.) Karácsonyi pásztorjáték 4 részben, 9 fiú-, 6 leány szereplő. Ára 12 fillér. — *Bartha* István: **Karácsony.** (Népirat 101.) Színjáték 3 felvonásban, 17 fiú, 8 leány szereplő. Ára 10 fillér. — *Bokor* Malvin: **A legszebb ajándék.** (Népirat 269.) Karácsonyi játék, 1 fiú, 8 leány szereplő. Ára 12 fillér. — *Bokor* Malvin: **Karácsony az égben.** (Népirat 258.) Regejáték. Csak leány szereplők. Ára 12 fillér. — *Domonkos* István: **Pásztorjáték.** (Népirat 215.) 3 felvonásban, 5 fiú, 2 leány szereplő. Ára 20 fillér. — *Erdősi* Károly: **Angyalszivek karácsonya.** (Népirat 200.) Karácsonyi kép. Csak leány szereplők. Ára 12 fillér. — *Hercegh* Péter: **A bünbano fiú.** (Népirat 214.) Karácsonyi pásztorjáték 2 színben. Csak fiú szereplők. Ára 10 fillér. — *Lábay* Gyula: **A kis Jézus ajándéka.** (Népirat 231.) Karácsonyi színmű 3 képben, 8 fiú, 6 leány szereplő. Ára 12 fillér. — *Mohl* Adolf: **A Jézus születése.** (Népirat 86.) Karácsonyi pásztorjáték, 3 fiú, 4 leány szereplő. Ára 10 fillér. — *Oppitz* Sándor: **A bün büntetése.** (Népirat 123.) Karácsonyi játék 3 felvonásban. Csak fiú szereplők. Ára 8 fillér. — *Oppitz* Sándor: **A pogány megtérése.** (Népirat 124.) Karácsonyi játék 3 felvonásban. Csak fiú szereplők. Ára 6 fillér. — *Oppitz* Sándor: **Bekesség az embernek.** (Népirat 139.) Karácsonyi játék. Csak fiú szereplők. Ára 6 fillér. — *Pap bácsi:* **Apró szentek.** (Népirat 192.) Karácsonyi pásztorjáték 11 fiú, 5 leány szereplő. Ára 12 fillér. — *Pap bácsi:* **Betlehemi asszonyok.** (Népirat 190.) Karácsonyi pásztorjáték, 4 fiú, 12 leány szereplő. Ára 8 fillér. — *Pap bácsi:* **Harom királyok.** (Népirat 191.) Karácsonyi pásztorjáték, 18 fiú, 5 leány szereplő. Ára 10 fillér. — *Pap bácsi:* **Karácsonyest.** (Népirat 188.) Karácsonyi játék, 1 fiú, 14 leány szereplő. Ára 8 fillér. — *Pap bácsi:* **Itt a Miklós!** (Népirat 189.) Pásztorjáték, 7 fiú, 6 leány szereplő. Ára 8 fillér. — *Szabó* János: **Betlehemi bakter.** (Népirat 187.) Karácsonyi pásztorjáték 4 részben, 9 fiú, 5 leány szereplő. Ára 24 fillér. — *Szabó* János: **A megkerült gyermek.** (Népirat 219.) Karácsonyi pásztorjáték 5 részben, 17 fiú, 6 leány szereplő. Ára 24 fillér. — **Pásztorjátékok.** 7 pásztorjáték különböző szerzőktől. Fél vászonkötésben Ára 1 kor. 40 fillér. — **Nagyobbzabású karácsonyi színjátékok:** *Bartalos* Gyula: **Betlehem.** Pásztorjáték 3 felvonásban, 11 férfi, 17 nőszereplő. Ára 30 fillér. — *Erdősi* Károly: **Ami fenntart minket.** Karácsonyi életkép az iparosvilágból, 3 felvonásban. Ifjásági és legényegyesületek használatára, 11 férfi, 2 nő szereplő. Ára 50 fillér. — *Erdősi* Károly: **Karácsonyi színjátékok.** Ifjásági és legényegyesületek számára. Tartalma: *I. A győzedelmes szeretet.* Bibliai színjáték 3 felvonásban, 12 férfi, 2 nő szereplő. *II. Bekét hozott a kis Jézus.* Karácsonyi pásztorjáték 1 felvonásban, változattal, 7 férfi, 5 nő szereplő. *III. A gyermek diadala.* Misztikus

karácsonyi játék 3 felvonásban és 1 változatban. Csak férfi szereplők. Ára 80 fillér. — *Horváth Lipót: Egy karácsonyév.* Dramolett. (Ifjúság könyvében.) Ára 2 korona. — **A megtalált bárány.** Karácsonyi pásztorjáték. (Ifjúság öröme V. kötet.) Ára 1 kor. 60 fillér. — *Maszlaghy Ferenc: A betlehemi nyájörök.* Karácsonyi pásztorjáték. (Ifjúság öröme II. kötet.) Ára 2 korona 40 fillér. — *Maszlaghy Ferenc: Két karácsonyest.* Színmű. (Ifjúság öröme III. kötet.) Ára 1 kor. 60 fillér. — *Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál. Legcélsebb az összeget előre beküldeni, akár postautalványon, akár levélbélyegekben.*

A Szent-István-Társulat pártoló tagsága. Mikor a múlt század negyvenes éveiben a később oly nagy népszerűsége jutott Tánács Mihály szocialista izü tanainak táborát akart szerezni, a siker előfeltételének azt mondta, hogy Népkönyve terjedjen el legalább százezer példányban. A százezer példány elterjesztése jámbor óhajítás maradt: Tánács hiába várta eszméi győzedelmét, de a dolog lényegére nézve igaza volt. S módszere az egyetlen célra vezető eszköz még manapság is. Ma is csak a jó könyvek, füzetek és rőpiratok százezer számra menő szétszórásával boldogulunk; a közönyt, hiteltelenséget és hazafiatlanságot csak az irodalmi fegyverek ezrei fogják megdönteni. Terjeszteni való könyvben, füzetben ma már nincs hiány. A hosszú téli estékre például olyan jó olvasmányokhoz juthat népünk a Szent-István-Társulat pártoló tagsága révén, amelynek párját hiába keressük akár a magyar, akár a német irodalomban. Tudomány, hitvédelem, praktikus tudnivalók és szívet-lelket vidító szépirodalom egyaránt szóhoz jutnak a két korona fejében küldött könyveeskékben. A népek is, a keresztény restauráció gondolatának is becses szolgálatot tesz, aki előmozdítja e derék könyveeskék terjesztését.

A Szent-István-Társulat népiratkáinak új füzetei. *Dr. Vármesek Béla A nagyhíti szertartások* (Népirat 263. sz. Ára 12 fillér) lefolyását, jelentőségét s magyarázatát írja le. *Filó Károly Bosnyák Zsófia élet-történetét* (Népirat 264. sz. Ára 16 fillér) mondja el. *Bokor Malvin* pedig kedves karácsonyi játékot ad *A legszébb ajándék* című (Népirat 269. sz. Ára 12 fillér.) kis színdarabjában. Szent hitünk tanait s a magyar történelmet iparkodnak népszerűsíteni, az egyszerű emberek által is megérthetővé, azok előtt is ismeretessé tenni e füzetek, a szépirodalmi számok pedig kedves és hasznos mulatsággal szolgálnak. Néhány fillér az ára egy-egy ilyen füzetnek: még a papirosért is kevés az a pár fillér, a tartalom pedig éppenséggel ajándék érte.

A gyermek érdeklődésének lelektana. Nagy László tanítóképző intézeti igazgató, aki nálunk a gyermektanulmányok mint tudományok egyik legalaposabb szakértője s akinek számos ily irányú munkája révén e speciális irodalomban igen jó hangzású neve van, legújabb könyvében a gyermek érzélemlát teszi vizsgálódása tárgyává. A gyermek subjektív életének ugyanis az érdeklődés a legáltalánosabb jelensége. Az író könyvében a jelenségeket a kutató szemüvegén keresztül nézi, de írásában természetesen a pedagógus sem tagadja meg magát, bár a szerző megelégszik a legfőbb pedagógiai elvek megjelölésével s a nevelés-tani és oktatástani eljárások kifejtését a tanulásban előadott megfigyelésekből és tettelekből az olvasóra bizza. A mindenben önálló kutatáson felépült munka igazi nyeresége gyermektanulmányi irodalmunknak. Nagy László könyve megrendelhető a *Szent-István-Társulatnál*.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

A tanítók kedvezményes vasutijegye. (tzky. A Népvédelő f. év augusztus 9-iki számában azt írtam, hogy a felekezeti tanítók bátran kérhetnek az üzletvezetőségektől a kir. tanfelügyelő láttaozására félárú vasuti kedvezményes jegyet, mert megadják. Még kérvény-mintát is mellékeltem. Azt is írtam, hogy ez a jogunk valamelyes miniszteri rendeleten alapszik. Ezt nekem így a miskolci üzletvezetőség jegykiadó-osztályának főnöke mondotta. Persze ő is jóhiszeműleg. A dolog pedig nem így állt. Adtak ugyanis egyes üzletvezetőségek kedvezményes jegyet a felekezeti tanítóknak — amint utólag értesültem — bona fide, de erre sem törvény, sem rendelet nem kötelezte őket. Azért némelyek nem is adtak. Akik adtak, talán sokat is adtak. Anbár nem hiszem, mert a tanítók nem sokat utazhatnak, hanem inkább középiskolába járó gyermekeik és ezzel családjaik részére kellett az. Talán megsokallották. Denique betiltották! F. év augusztus 15-én, a Borsodm. Ált. Tan-Egyesület igazgató-választmányának Miskolcon tartott ülésén voltam. Épen ezt az örvendetes dolgot tárgyaltuk, mikor a kir. tanfelügyelő is bejött. Menyköcsapásként hatott nyilatkozata, hogy mielőtt odajött volna, kapta a miskolci üzletvezetőség azon átiratát, hogy a felekezeti tanítók vasuti kedvezményes jegyéről szóló kérvényeket tovább ne láttaozza, mert ezt a Máv. igazgatósága betiltotta. Azóta nem is adnak kedvezményes jegyet. Szolgáljon ez tájékozással mindazoknak, kik nálam és a hazai tanügyi, valamint a napilapoknál e tárgyban tudakozódnak. A kath. Tanügyi Tanácsban és az Orsz. Bizottságon a sor, hogy ez ügyben a kellő lépéseket megtegyék. És ezt kérjük is!

A temetési búcsuztatásokkal való visszaélésről. (Hozzászólás.) Szóba jött a temetési búcsuztatókkal való visszaélés: ideje is már, mert bizony mi tőrés-tagadás, az «Egyházi Közlöny»-nek nagyon sokban igaza van. A búcsuztató régi eredetű. Azonban kezdetben nagybára halotti beszédből állott. Ezekben a halotti beszédekben jámborságra, e földi élet mulandóságára intettek a hallgatókat s biztatták azon reménnyel, hogy a jámbor, vallásos emberek örök boldogságot nyernek egykor Istentől. Később versekbe szedve, énekelve adták elő a búcsuztatókat, miket napjainkban sokan elnyujtogatnak, hogy a búcsuztatók annál jobban kiizessék magukat. Vagy a rim, vagy a taktus hiányzik, de oly értelemetlen búcsuztatók is vannak, melyekre böles összetételek ráfogja ugyan, hogy búcsuztatók, de lehetnek minden egyebek, csak búcsuztatók nem. A kérdés az, hogy kell-e búcsuztató? S ha kell, hát milyen legyen? A kelle mindenestre a legjobb, ha elhagynók a sokféle «tudakos» és «kontár» kezektől zápor módjára hulló hangzatos, de semmitérő búcsuztatókat. *Használók a megszokott egyházi temetési énekeinket.* Ha azonban az egyhm. hatóság megengedné, hogy szabad búcsuztatókat használni továbbra is, akkor legyen az vallásos, rövid, de velős: nem pedig 10—15, sőt több keserves és többnyire neveléses strófa. Megjegyzem, hogy néha-néha én is írok búcsuztatót, többnyire 3—4—5 versszakosat, de azért mégis méregdrágákat, hogy minél inkább elszoktassam hűveimet a búcsuztató iratástól: mondhatom, kezd használni, mert az én tetszésemet sohasem nyerte meg úgy egy búcsuztató sem, mint a szokott temetési énekek, melyek, bizonyos, hogy nem fémunkák. Sopronnémeti. *Giczey Vince* kántortanító.

Románia közoktatásügye. *Barabás Endre*, a kolozsvári állami tanítóképző-intézet tanára, igen értékes tanulmányt írt Románia közoktatásügyéről. Könyve rövid történelmi visszapillantással kezdődik, melyben a román kultúra magyar határait is ismerteti. A népoktatásról és a tanítóképzésről szóló fejezetekben látjuk, miképen igyekszik Románia az egész közoktatást kizárólagosan a román nemzeti érdekek szolgálatára felhasználni, a nem román nemzetiségű honpolgárok és idegenek érdekeinek és jogainak némelykor brutális mellőzésével. A nevelésügy egyébként igazán helyes irányban halad: a katonás nevelést, amely Európának egyre több országában honosul meg, Románia vette át Amerikától legelőbb, s a gyermekzászlóaljakat is ott szervezték elő-

ször. Amit a szerző az iskolák adminisztrálásáról mond, a közönséget kevésbé érdekli, mint a szakembert, de érdekes, amit az iskolai éjszai őrségről elmond, a román iskola különlegességéről. Az internátusban a lefekvés idejétől a fölkelés órájáig két fegyveres tanuló őrködik társain; az őrköt óránként váltják föl. Az őrszolgálat olyan komoly, akár a katonaságnál. Érdekes fejezet ismerteti a román közoktatás nemzeti szellemét, az iskolai pénztárakat és a tanítók takarékpénztárát is.

Mibe kerül az ingyenes népoktatás? Az államnak körülbelül negyedfélmillió koronájába: ennyivel kárpótolja ugyanis az egyes iskolafentartókat tan- és beirasi díj címén. Az eddig fizetett díjak így oszlanak meg:

	Tandij	Beírási-díj
Róm. kath. iskolákban	676.000 K	107.000 K
Israélita	580.000 „	30.000 „
Református	365.000 „	20.000 „
Ág. ev.	300.000 „	18.000 „
Községi	247.000 „	87.000 „
Állami	185.308 „	97.000 „
Gör. kath.	46.000 „	5.000 „
Gör. kel.	19.000 „	6.000 „
Unitárius	4.000 „	— „
Összesen	2.422.308 K	370.000 K

Ezenkívül a 30 filléres nyugdíjnyújtás fizetése is megszűnik. E helyett az állam 700.000 koronával kárpótolja évenként a nyugdíjintézetet. A törvény állami iskoláknál 1909-ben, a többi iskolákban 1910-ben lép életbe.

Szerkesztői üzenetek.

P. J. Mohol. 1. A kir. tanfelügyelő útján. 2. Irjon méltóságos Mártonffy Márton főigazgatónak: Budapest, VII., Rottenbiller-u. 15. 3. Rendszerint a Népt. Lapjában. 4. Magyar Iparoktatás. Budapest, VIII., József-körút 27. — **J. S. T. Nem.** — **Cs. J. Sopronszil.** A vasuti kedvezményes jegyre vonatkozó kérdésére lapunk mai számának *Vegyesek* rovatában megtalálja a fölvilágosítást. — 1848. Cikkét a közlendők közé soroztuk. *Az Orsz. Kath. Iskolaezgyesület címe: Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.* — **St. J.** Lapunk szűk kerete miatt, sajnálatunkra, nem közölhetünk ily részletes tudósítást. Rövid, de azért tartalmas tanítógyűlési értesítéseknek szívesen nyitunk tért. — **Többeknek** Nagyszámú érdeklődő kartársainknak örömmel jelentjük, hogy lapunk szerkesztője: *Ember Károly* lovag állapota allandóan javul s így remélhetőleg mihamar elhagyhatja beteggyátyát.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A szentmihályuri kántortanítói állás *nov. 26-án* betöltendő. Jövedelem: 5 kat. hold szántóföld, jelenleg bérbé van adva évi 172 koronáért: 1909 az utolsó bérleti év, a polgári községtől mindennapi és ismételtanításért 513 kor., tüzfára 70 kor., a hivatástól átlag

30 pozsonyi mérő rozs, alapítványi és kézi misékből 70 kor., stólajövedelem és offertoriumok 200 kor., ostyasütésért 16 kor., regálékartalánítás és közbirt. jövedelem átlag 7 kor. A jövő 1909/10. tanévtől kezdve magánoktatásból jelentékeny mellékjövedelemre van kilátás. Szentmihályur (Nyitra megye), posta helyben. *Hoics Márton* plébános. 64 1—1

A csabi róm. kath. kántortanítói állásra *nov. 25-ére* pályázat hirdettetik. Jövedelem: természetbeni lakás, 7 hold szántóföld, 1 hold rét, kert, 32 m. dorongfa, melynek fele az iskola fűtésére, 1 hektó buza, 21 hektó rozs, párberek, 102 korona borvátság, stóla 50 korona, tandíj 160 kor., ismétlőiskoláért 40 korona. A kellő államsegélyért, korpótlékért folyamodunk. Kötelesség: osztatlan, vegyes, róm. kath. népiskola lelkiismeretes, hivatásos vezetése és az összes kántori teendők pontos végzése. Továbbá a helybeli hitel- és fogyasztási szövetkezetek szaktudásos vezetése, melyért külön 400 korona évi készpénzfizetés jár. Csakis okleveles róm. kath. kántortanítók és olyanok pályázhatnak, kik a hitelszövetkezeti ügy- és könyvvezetést alaposan értik. Személyes megjelenés okvetlenül szükséges, mely lehet bármely napon folyó hó 25-ig. Az állás azonnal elfogalandó. Róm. kath. plébániahivatal Csáb (Hont megye), posta helyben. *Lőrinc Béla* plébános. 629 1—1

Kisülés főkköztségben kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma 12½ hektoliter rozs, ugyanannyi árpa, tandíjból 290 kor., stólajövedelem körülbelül 60 kor., szolgalmányok megváltása 124 kor., államsegély kérése folyamatban Szántóföld, rét és legelő 5 kat. holdnyi területben. Tót nyelv ismerete szükséges. Kötelessége minden harmadik vasárnap orgonálni és vasárnaponként litániát elvégezni. Személyes megjelenés okvetlenül szükséges, oklevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvények *Margórin István* iskolaszéki elnökhöz Nagyülés (u. p. Újbánya) intézendők. Az állás azonnal elfogalandó. 641 1—1

A nahácsi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: községtől 520 korona, párbér 19-68 hkt. rozs és 10-45 hkt. zab, földjövdelem 19 kor., stóla 60 kor., különfélékben 20 kor., legeltetési jog két tehén és négy sertésre, fa a községi erdőből, korpótlék államtól és államsegély folyamatban. Kötelessége az ismétlő iskolában is oktatni. Ha a szövetkezet könyvelését elvállalja, mellékjövedelemre számíthat. A pályázatok alulírt plébános, iskolaszéki elnökhöz folyó hó 19-ig heterjesztendők, amidőn a választás is meg-ejtetik. Nahács, u. p. Nádás (Pozsony m.). *Vávra* - goston plébános, iskolaszéki elnök. 623 1—1

Egri érseki megye.

A balmazújvárosi kántortanítóságra pályázat nyit-tatik. Javadalmazása: háromszobás lakás melléképüle-tekkel, 978 □ öl udvar és kert, 24 kataszt. hold föld nyolc legelőtelmennyel, jelenleg 1500 kor. haszonbér-értékben Munkaváltság 168 kor. Kegyuraságtól 210 kor. Stóla 400 kor. Kötelessége a kántori teendőkön kívül az I—VI. osztatlan fiúiskola vezetése. Sajátkezüleg írt pályázatok kántortanítói oklevéllel, működési bizonyít-vánnyal, keresztlevelel, esetleg házassági kivonattal fűszerezve *f. hó 17-ig Pápay Lajos* lelkész, iskolaszéki elnök címére küldendők. Ugyanezen napon d. e. 10 óra-kor próbaéneklés. Állás azonnal elfogalandó. 613 2—2

Erdélyi egyházmegye.

A székelyszenkirkályi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme 100 kal. 6szí, 100 kal. tavaszi kepe, 40 terü kemény tűzifa, 100 kor. ospora a szentmihályi alapítványokból, 20 kor. a rendes stóla, 2 hold szántó és kaszáló, kerttelmenny, a község pénztárából 800 koronának kamatja, államsegély 428 ko-rona és megfelelő korpótlék. Kötelessége a rábizandó mirdennapi és ismétlőiskolások tanítása, a faiskola ke-zelése és mindennemű kántori teendők végzése. Pályá-zati határidő *nov. 22.*, mely napon — esetleg a közbe-

eső vasárnapokon — a pályázók próbára megjelenni kötelesek. A megválasztandó kántor 240—300 korona mellékjövedelemre is számíthat. *Tamás István* plébános, iskolaszéki elnök. 603 2—2

Torján (Háromszék m.) róm. kath. kántori állásra pályázat hirdetik. Jövedelem: a hivatott mintegy 100 kalongya gabona ős és tavasz kepe 900 kor. értékben. Egyéb járandóságokból 300 kor., 6 hold és 1428 □ öl szántó, 1 hold 1034 □ öl kaszáló, 27 hold erdő haszonélvezete. Kényelmes lakás gazdasági épületekkel és kerttel. Jövedelemből 100 kor. sekrestyési teendőkért fizetendő. Nyugdíjigény biztosítható. Folyamodásokat *november 19-ig* kérem. *Balázs Ferenc* plébános. 627 1—1

Munkácsi egyházmegye.

Szalmai (Szabolcs m.) róm. kath. kántortanítószágot üresedésben van. Javadalma: lakás, párbér, tandíj s államsegélyből 800 kor. Fizetésekiegészítés folyamatban. Kérvények *november 22-ig* alulirhoz küldendők. *Truszkó István* lelkész Nyírlugoson. 625 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A hegyesmajtényi (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelem készpénzben: 1. államsegély címén 655 kor., 2. hitközségtől 238 kor., 3. püspöki segély 150 kor., 4. kiváltott stóla 22 kor., 5. templom pénztárából 18 kor., 6. egyházi énekkoltatásért 20 kor., mellékjövedelem 120 kor., kölelda szokásban van. 8 pozsonyi mérő ala szántóföld, rét, legelő, konyhakert. 150 gazdtól per 4 batyu bükkfa házhoz szállítva, melyből az iskolahelyiség is fűtendő. Van két szoba, konyha, éléskamra, gazdasági épületek. Választás *nov. 26-án*. *Patrik János* plébános. 632 1—1

Fürészfalui róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom: községtől 170 korona, államsegély 630 kor. és korpótlék. Új tanítói lakás: két szoba, konyha, kamra. Elegendő tűzifa. Kötelességei díjlevél szerint. Tót nyelv ismerete feltétlenül szükséges. Pályázati határidő *november 29*. Kérvények iskolaszéki elnök címére Trencsénselmecre (Trencsén megye) küldendők. 640 1—1

Székesszevári egyházmegye.

A nagyhantosi róm. kath. kántortanítói állásra *november 22-iki* határnappal pályázat hirdetik. Ezen kántortanítói állás évi jövedelme a következő. Kántori jövedelem: 1. Párbér 21 pár után 63 fillér) 13 kor. 23 fillér. 2. Stóla körülbelül 100 kor. 3. Egy magyar hold kukoricaföld és fél magyar hold kenderföld megváltása fejében 45 kor. 4. Ló- és csikólegeltetés megváltása fejében 45 kor. 5. Tűzifaátalány 30 kor. 6. Tehén- és növendéklegeltetési jog az uradalomtól 75 kor. 7. Malomba szállítás 10 kor. 8. Alapítványi szentmisék után 49 kor. 60 fillér. Tanítói fizetés: 9. Készpénzfizetés 50 kor. 10. Ismétlődő oktatásért 84 kor. 11. Tandíj fejében 147 kor. 12. 21 hold szántóföld kataszt. tiszta jövedelme 113 kor. 68 fillér. 13. Egy magyar hold kukoricaföld és fél magyar hold kenderföld megváltása fejében 45 kor. 14. Ló- és csikólegeltetés megváltása fejében 45 kor. 15. Tűzifaátalány 30 kor. 16. Tehén- és növendéklegeltetési jog 75 kor. 17. Malomba szállítás 10 kor. 18. 19 m. hold szántóföldnek teljes megmunkálása, a termények behordása és a trágyakészlet kihordása az uradalmi lakosok (bérlok) kötelessége 334 kor. 80 fillér. 19. Korpótlék. Összesen 1302 korona 31 fillér. Van ezenkívül a kántortanítónak szabad használatra lakása is, melynek értéke 100 koronára tehető. Kötelessége a kántortanítónak az osztályon I—VI. osztályú iskolát, úgyszintén az ismétlődő iskolát vezetni, az összes kántori teendőket elvégezni. Pályázni kívánó képesített tanfériak kellően felszerelt (keresztelő s házassági kivonat, képesítő oklevél, erkölcsi és működési bizonyítvány) folyamodványukat *november 22-ik* a nagy-

hantosi róm. kath. iskolaszék elnökéhez (Nagyhantos, Fejér m., u. p. helyben) terjesszék be. 594 2—2

Gúttamási (Fehér m.) főkegyházközségben a róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: törvényes lakás, két kert, tűzifa, szántóföld, gabona, készpénz, a folyamatban lévő államsegéllyel 1000 korona. Németül is tudó tanfériak kérvényeiket *ezévi november 23-iki* választásnapig az iskolaszéknek küldjék Isztimérre (Fehér m.). 630 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A «Népnevelő» 44. számában megjelent Vizlendvai pályázat határideje *december 22-ig* meghosszabbították. Szláv nyelv ismerete előnyös. 643 1—1

Váci egyházmegye.

Szarvasgede fiókközségben lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: lakás kerttel; 5 kat. hold szántóföld és 1580 négyzetöl rét, mely 1912. október elsejéig 200 koronáért bérbe van adva; 90—95 pártól párbér (egy véka rozs és 50 fillér) és stóla; községtől deputátum és tandíj váltságául 120 kor., 17 ürköbméter fa helyett 110 kor., (Canonica visitatio szerint 10 öl jár, mely járandóság kiküzdéseért lépések tétetnek) és földmunkaváltás 86 kor. 10 fillér; iskolafűtésre 20 kor.; végre Meskő-hagyatékából segélyképen 148 kor. Kötelessége: összes kántori teendők, otyasütés, szükséges összeírások évenkénti elkészítése, az I—VI. osztályok s ismétlősök tanítása, faiskola kezelése. Mindenféle adókat s terheket a megválasztott fizet. Próbáéneklés *november 18-án* délelőtt 10 órakor. Eredeti okmányokkal felszerelt kérvények iskolaszékhez intézendők és *november 17-ére* Jobbágyiba (Nógrád m.) *Bösz Emil* plébánoshoz küldendők. 612 2—2

Köke (Pest m.) község róm. kath. iskolaszéke rendes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: a községtől 800 kor., tűzifa helyett: 64 kor., lakás kerttel. Fizetésekiegészítés, korpótlék államsegélyből. Az állás *november 23-án* elfoglalandó. Törzsfizetését a tanítás megkezdésétől kapja. Kötelessége: egy osztályt, ált. ismétlő, esetleg: gazd. ismétlő iskola tanítása, faiskola, gazd. kert kezelése, s ezért annak idején megállapítandó fizetés. Kérvények *nov. 20-ig* benyújtandók. *Trunzel János* esperesplébános iskolaszéki elnök. 639 1—1

A herédi róm. kath. iskolaszék a megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdet. Javadalma: községtől 100 kor., államsegély 900 kor., kertiletmény 10 kor., lakás. Kötelessége egy tanterem tanítása, hetenként két órában a leányok kézimunkára való tanítása; az ism. leányok tanítása. Pályázati határidő *november 22*. Zongorában való jártasság előnyös. A kérvények *Genzor József* iskolaszéki elnök úrhoz Heréd (Nógrád megye) küldendők. 642 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A balatonhenyei róm. kath. kántortanítói állásra *november 26-ára* pályázat hirdetik. Fizetés — mindent készpénzben számítva — 1000 korona, amiből 530 korona államsegély; kétszobás lakás melléképületekkel. Kérvények a szentbékálai plébániahivatalhoz (Zala m.) u. p. Köveskálá *november 25-ig* beküldendők. Személyes megjelenés kívánatos. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék*. 636 1—1

A somogykiliti róm. kath. iskolához osztálytanító kerestetik. Javadalma egy butorozott szoba fűtéssel és tisztogatással és 800 korona készpénz. Fizetésekiegészítés folyamatban. Szorgalmával mellékkeresetre számíthat. Kötelessége egyik tanteremben tanítani és kántoriakban segédkezni. Állás azonnal elfoglalandó. Okleveles nőtlen férfitanítók kérvényüket *november 21-ig* *Horváth Pál* plébános címére küldjék. 638 1—1

A szentbékálai róm. kath. iskolánál ujonnan szervezett osztálytanítói állásra *november 25-ére* pályázat hirdetik. Fizetése 1000 korona, ebből 700 korona

államsegély, egy burorozott szoba futással. Okleveles terítanítók kérvényüket november 24-ig a szentbékai plébani hivatalhoz (Zala m.) u. p. Köveskálta küldjék. Állás december 1-en elfogalandó. *Iskolászek.* 637 1—1

Csak kartarsaknak! Alulírottál két törzs sárga orgyngton (1+2) törzsenként tiz koronáért és egy tenyészpár négyhónapos fajtiszta ezüstszőrme nyul nyolc koronáért kapható. November végére való szállításra előjegyzést elfogad hathetes ezüstszőrme nyulakra, párja három korona. *Seiler Bálint* néptanító Villánykövesden. 628 1—1

Cserél kath. tanító más megyebelivel is, járási székhelyhez, vasuti állomáshoz közel. Fizetése 1116 kor., szükséges fa. (Cserél) postrestant Puhó (Trencsén m.). 626 1—1

Egy volt kántor megvételre ajánlja a következő kézikönyveket: *Türkényi-Zsaskovszky*: Kath. Egyházi Énektár, ára 12 korona helyett 8 korona. — *Zsaskovszky*: Karénekes Kézikönyv, ára 7 korona 20 fillér helyett 3 korona. — *Köppel*: Orgonaiskola, ára 6 korona helyett 4 korona. Teljesen új példányok! Cim a kiadóhivatalban. 633 1—1

Lemondás folytán állás nélküli róm. kath. kántortanító állást keres. Meghívást *Vajda Károly Nagydá* címre kérek. 624 1—3

Az újranyú rajzoktatás szemléltető tárgyairól *kérjen* képes árjegyzéket *Takáts Endre* tanszer-műintézetétől (Győr, Újvilág-u. 19). 609 2—4

Karácsonyra

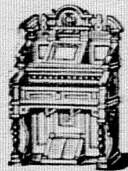
A legszebb ajándék a zenemű. Orgonára vagy harmoniumra: *Pasztoráték* és pasztoral köztetek stb. (Nemesvilástól 3-60 kor. — *Pasztoráték* (új kiadás) Kertortól) 1-60. — *Nemesvilást*: Ünnepi prafüzetek 1-20. — *Nemesvilást*: Fugák stb. 2-60. — *Sering*: Válogatott orgona-szerzemények 3-60. — *Körner*: Gyakorlati orgonasz. 3-60. — *Broch*: Orgonakönyv 2-40. — *Zongorára*: *Huber Sándor* tól: A legújabb s legszebb 101 magyar népdal 1-60. — A karácsonk teljes gyűjteménye 6-00. — *Kipke*: Christshänder (díszkötéses) 51 dal szöveggel. Süffe Nacht stb. 2-60. — *Schultze*: Weihnachts-Album (szöveggel) 1-30. — *Friedlaender*: Weihnachts-Album (szöveggel) 1-30. — *Bloch*: 101 magyar népdal (kötéses) 3-00 K. Egyéb zeneművek megrendelése: **BRICHTA E.** zeneműkereskedésben. **Törökbalint.** (Pest megye.) 635-1

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóoban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest. X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig. Tanerőknek s lelkészeknek különös szakszolgálat. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

KARÁCSONYI ÉNEKEK.

Orgonára és több énekszólamra hangjegyezve, csinos kötésű szöveggel együtt 3 korona. Van benne teljes éjleli (eredeti) mise-ének, minden rész más-más dallam, és sok szép egyéb eredeti énekszerzemény, továbbá pasztor-nóta-interludium.

A kath. egyház énekgöngyei című kiadványom csinos kötésű szöveggel együtt szintén 3 korona. E kiadvány a karácsonyi énekekkel együtt rendelve csak 5 korona.

Ádventi offertorium énekhangokra és orgonára 60 fillér.

Temetőkönyvem

minden alkalomra búcsuztatókkal, gyászmise-énekekkel, imákkal, orgonára és több szólamra hangjegyezve, csinos kötésben tálkalmás zsebkönyv, új kiadásban 3 kor. 20 fillér. E könyv az egész országban sok ezer példányban közkezen terog. Püspöki hatóság által különösen ajánlva.

A pénz előleges beutalása esetén mindent portómentesen küldök.

Ha ugyanegy fajta műből öten együtt rendelnek, akkor csak négynek az ára küldendő be, ötödik ráadás. Vasvár (Vas megye).

631 1—3

Barabás István.

Elismert elsőrangú

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra

a legelőnyösebben szerezhetők be

HÖRL NÁNDOR-nál

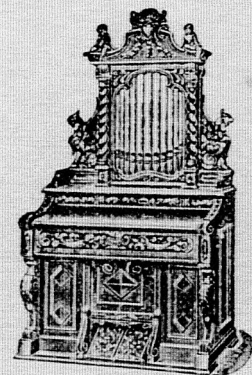
POZSONY,

Ventur-utca 24.

A világ legversenyképesebb cseinek képviselője.

3. sz. árjegyzék ingyen.

Lelkészeknek, tanítóknak megegyezés folytán részletfizetésre szálítok, ha a vásárolt összegnek egy harmadát, de legalább egy negyedét a vásárláskor készpénzben (vagy utávvétellel) fizetik.

Valódi elsőrendű bel- és kültöldi PIANÓ

480 koronától feljebb, ZONGORAK 560 koronától feljebb.

CSAKIS teljesen új zongorákat, közvetlenül a gyárból, a szokatlanul olcsó ár miatt, **csakis készpénzért** szállítok. — **Árjegyzék** ingyen. — **Használt hangszereket elből nem árúsítok.**